

Nr 356

Av fru **Skantz m. fl.**, om kurativ verksamhet till stöd åt ensamstående mödrar m. fl.

(Lika lydande med motion nr 302 i Första kammaren)

Behovet av en kurativ verksamhet som stöd och hjälp åt ensamma föräldrar med minderåriga barn har gång på gång framhållits i olika sammanhang. Bl. a. har 1954 års familjeutredning berört behovet av en upprustning av barnavårdsmannainstitutionen, och kommittén för utredande av behovet av familjerådgivning har i sitt betänkande snuddat vid de ofullständiga familjernas behov av rådgivning.

Ensamma föräldrar är en sammanfattande benämning under vilken man återfinner olika grupper kvinnor och män med inbördes vitt skilda problem. För många av dem gäller, att den kurativa verksamheten enligt gällande bestämmelser kan ges av en barnavårdsman och att de har rätt till en barnavårdsmans stöd och hjälp. Emellertid har barnavårdsmannarbetet ursprungligen lagts upp med tanke på en gången tids förhållanden. Institutionen är i år 45 år gammal och fungerar ganska oförändrad, medan samhället förändrats oerhört mycket under denna tid. Barnavårdsmännen har i dag fullt upp med de åtgärder som ålagts dem enligt lag: fastställande av faderskap och underhållsbidrag, indrivning av underhållsbidrag, tillsyn över de barn för vilka de är förordnade.

Enligt den offentliga barnavårdsstatistiken meddelades 1958 och 1960 resp. 25 000 och 27 000 barnavårdsmannaförordnanden per år. Av dessa avsåg huvudparten barn till ogifta mödrar. De ogifta mödrarna får enligt lag obligatoriskt barnavårdsman för sina barn. En del av dem behöver inte mycket kurativ hjälp, medan andra återigen har ett mycket stort behov av barnavårdsmannens stöd. Detta senare gäller t. ex. de unga flickor, som kommit från hemorten till en stad eller tätort för att arbeta där. De saknar stöd av närboende anhöriga, är ofta inneboende och utan möjlighet att få en egen bostad. Många av dem har på grund av bristande utbildning eller yrkesvana låga inkomster och därför ekonomiska svårigheter. Barnavårdsmännen har i allmänhet en arbetsbörda som icke ger dem möjlighet att tillräckligt intensivt hjälpa dessa unga mödrar till rätta. Det har tydligt framgått av uttalanden i radio- och TV-program och i intervjuer i pressen, att mödrarna inte anser sig ha fått det stöd från samhällets sida som de anser sig behöva.

Antalet skilsmässor per år är nära 9 000, och man beräknar att siffran under 1960-talet kommer att stiga till ca 10 000 per år. Skilsmässor har blivit allt vanligare just i de äktenskap som varat ganska få år och där det finns små barn. Gruppen frånskilda mödrar har det i de flesta avseenden särskilt svårt, eftersom de skall orientera sig mot yrkesarbete i en period, då de personligen är hårt psykiskt pressade.

För dem behövs ofta en kurativ verksamhet som inriktar sig både på de personliga problemen och på rådgivning beträffande omskolning och utbildning m. m.

Gruppen frånskilda fäder har sina speciella problem, liknande dem som änklingar med små barn har. Även om barnen vid en skilsmässa oftare tillerkännes modern än fadern, så synes utvecklingen gå mot en viss ökning av antalet ensamma frånskilda fäder, och även dessas behov av kurativ verksamhet måste beaktas.

Även om änkorna i princip har rätt att få en barnavårdsmans stöd och hjälp, utnyttjar ytterst få denna möjlighet, något som delvis torde bero på att de icke känner till den. Speciellt de yngre änkorna torde, liksom de frånskilda kvinnorna, ha behov av yrkesorientering.

Ett flertal utredningar angående missanpassade barns och ungdomars hemförhållanden har visat att barn från splittrade hem är starkt överrepresenterade bland dessa. Ett starkt kurativt stöd från samhällets sida som komplement till hjälpformer av ekonomisk natur måste därför ha stort värde i förebyggande syfte.

Sannolikt finns det en del kommuner som av viss slentrian icke tillräckligt beaktar de ensamstående familjernas behov av kurativ verksamhet. Ett större antal kommuner däremot torde i dagens läge ha svårigheter med rekrytering av tjänstemän och hindras därigenom i en för dem annars angelägen effektivisering av barnavårdsmannainstitutionen. Inte sällan torde emellertid en omorganisation av arbetet genom att frånskilja de kurativa uppgifterna från den övriga verksamheten kunna leda till ett ur klienternas synpunkt bättre resultat.

Med stöd av vad som ovan anförts hemställer vi,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer om prövning, förslagsvis av familjeberedningen, av de i motionen omnämnda frågorna.

Stockholm den 24 januari 1963

Anna-Greta Skantz

Anna-Lisa Lewén-Eliasson

Iris Ekroth
